

Az EABP által elismert szomato-pszichoterápiás szakemberek [\[1\]](#) Szakmai Etikai Kódexe

1. Etikai alapelvek

A Szakmai Etikai Kódex (SZEK) célja, hogy megállapítsa a szomato-pszichoterápiás hivatás gyakorlásával együtt járó legalapvetőbb jogokat és kötelezettségeket, valamint azt a szellemiséget és erkölcsi felelősséget, ami a Magyar Szomato-pszichoterápiás Egyesület által szomato-pszichoterápiás szakemberként elismert személyek attitűdjét és viselkedését jellemzi. A SZEK alapelve az egyén jogainak és méltóságának tiszteletben tartása, a magas szintű kompetenciára való törekvés, a kompetenciahatárok megtartása és a szomato-pszichoterápiás hivatás integritásának megőrzése.

1.1. Általánosan:

A szomato-pszichoterápiás szakember elfogadja, hogy a terápiás ülések, konzultációs helyzetek és a szupervízió során egyaránt különböző mértékben aszimmetrikus kapcsolatok szakmai résztvevője. A terápiás kapcsolatban felelősséget vállal a megfelelő tartalomért és kontextusért, valamint a határok megfelelő kezeléséért. A határok megfelelő és a kliens számára biztonságos kezelése különösen jelentős, hiszen a szomato-pszichoterápia során a kliens személyes terének használata, valamint ezen belül az érintés szerepe kitüntetett jelentőségű. A szomato-pszichoterápiás szakember elfogadja annak felelősségét, hogy megismerje és nyomon kövesse a legkorszerűbb pszichoterápiás eredményeket, fejlessze készségeit és tudását, megfontolja kollégái és szupervízorai tanácsait, javaslatait, és szükség esetén önmaga is terápiás segítséget kérjen személyes problémái megoldásához.

Szolgáltatásai keretében a szomato-pszichoterápiás szakember magas szakmai színvonal biztosítására törekszik. Működése következményeiért teljes körű felelősséget vállal, és mindent megtesz annak érdekében, hogy szolgáltatásait a szakmai előírásoknak és etikai elvárásoknak megfelelően vegyék igénybe a kliensek.

1.2. Etikai irányelvek elvi-módszertani megfontolásokkal:

Bevezetés

A szomato-pszichoterápiás szakember elkötelezett az emberi viselkedés mélyebb megértése és önismerete fejlesztése mellett, valamint támogatja, hogy ez a tudás egyaránt segítse az egyén és a társadalom boldogulását. A kölcsönös együttműködés elve szerint folytatja tevékenységét szem előtt tartva kliense érdekeit. Tudatában van annak, hogy a gyermekeknek és a fogyatékkal élő személyeknek speciális szükségletei vannak, munkája során erre különös figyelmet fordít. A szomato-pszichoterápiás szakember toleráns más pszichoterápiás módszerekkel szemben és tiszteletben tartja a sajátjától eltérő irányzatok jogosultságát. Klienseivel szemben nem nyilvánít értékítéletet más irányzatokra vonatkozóan. Klienseit teljes körűen tájékoztatja az általa képviselt és használt módszer várható hatásairól és nem vállal betarthatatlan kötelezettségeket. Tevékenységét a pontosság, becsületesség és őszinteség jellemzi a terápiás gyakorlatban, az oktatásban és a tudományos kutatómunkában is. A tényeket, eredményeket nem hamisítja meg, nem tulajdonítja el, nem manipulálja, és szándékosan nem értelmezi félre. Szakértelmét kizárólag a fenti értékekkel összhangban

használja, és ügyel arra, hogy mások is etikusán viselkedjenek és betartsák a SZEK irányelveit.

A szomato-pszichoterápiás szakember együttműködik a Magyar Szomato-pszichoterápiás Egyesülettel, és más hazai és nemzetközi szervezetekkel. Magára nézve kötelezőként fogadja el az EABP irányelveit és intézkedéseit.

2.1. alapelv: Felelősség

Általánosan:

A szomato-pszichoterápiás szakember magas színvonalú szakmai kompetenciájának keretein belül felelősséget vállal döntéseiért, az alkalmazott módszerért, annak várható kimenetelért, valamint az egyént, a csoportot, illetve a társadalmat érintő szakmai beavatkozásokért. Szakmai tevékenysége során minden esetben a SZEK irányelvei szerint jár el.

Részletesen:

2.1.a. A szomato-pszichoterápiás szakember tudatában van annak, hogy tevékenysége kihat a vele szakmai munkája során kapcsolatba kerülő személyek életminőségére. Ezért felelősséggel tartozik mind a személy, mind a társadalom érdekeinek megóvásáért. Ennek érdekében figyelemmel kíséri a visszaélés lehetőségét hordozó egyéni és társadalmi jelenségek körét, különös tekintettel saját szakmai irányzatának/módszerének keretein belül.

2.1.b. A szomato-pszichoterápiás szakember tisztázza klienseivel az együttműködés kereteit, annak várható hatását, következményeit. Mindent megtesz a kettős kapcsolat elkerülése érdekében.

2.1.c. A szomato-pszichoterápiás szakember magánszemélyként, oktatóként vagy trénerként is felelős a szakmai tudás és készségek minél pontosabb, szakszerű és lelkiismeretes átadásáért, az oktatás igényes, szakmailag korrekt színvonaláért.

2.1.d. A szomato-pszichoterápiás szakember kutatómunkája során mind a vizsgálat megtervezésekor, mind a végrehajtás során ügyel arra, hogy a szakszerűség és a SZEK-ben rögzített irányelvek szerint járjon el.

2.2. alapelv: Kompetencia

Általánosan:

A magas színvonalú szakmai kompetencia fenntartásáért közösen felelős a szomato-pszichoterápiás szakember mint egyén, ugyanakkor maga a szomato-pszichoterápiás szakma is. A szomato-pszichoterápiás szakember tudatában van kompetenciája és módszerei határainak. Kizárólag olyan szolgáltatásokat nyújt, és olyan módszereket használ, amelyekre hivatalosan igazolható képesítést szerzett. Azon módszerek tekintetében, amelyek képzésével és használatával kapcsolatban még nem alakultak ki pontos szakmai előírások és sztenderdek, a szomato-pszichoterapeuták minden szükséges óvintézkedést megtesznek annak érdekében, hogy a klienseik jóllétét védjék.

Részletesen:

2.2.a. A magyarországi szomato-pszichoterapeuták megfelelnek a Szomato-pszichoterápiás Egyesület által lefektetett szakmai előírásoknak, sztenderdeknek, így tanúságot tesznek képzettségükről, tapasztalatukról és szakmai kompetenciájukról. [2]

2.2.b. Szakmai képzésük megszerzése után is nyomon követik a szakmájuk fejlődését a szakirodalom olvasása és a személyes fejlődésen keresztül. Nyitottak az új eljárásokra, az elvárások és értékek változásaira.

2.2.c. A szomato-pszichoterapeuták ismerik a hozzájuk fordulók korrall, nemmel, szocio-ökonómiai státusszal, etnikai hovatartozással, illetve hátrányos helyzettel járó sajátos szükségleteit. A képzések során megszerzett erre vonatkozó tudás birtokában alkalmasak arra, hogy speciális helyzetekben is kompetens és adekvát szolgáltatást tudjanak nyújtani.

2.2.d. A szomato-pszichoterapeuták tudatában vannak annak, hogy személyes problémáik, konfliktusaik zavarhatják szakmai hatékonyságukat. Ezekben az esetekben megfelelő szupervíziót/szakmai segítséget keresnek, és amennyiben szükséges, átmenetileg felfüggesztik vagy korlátozzák szakmai tevékenységüket.

2.2.e. A szomato-pszichoterapeuták rendelkeznek az általuk alkalmazott módszer előírt követelményeivel és tapasztalataival. Új módszer alkalmazásához csak akkor kezdenek hozzá, amennyiben annak elsajátítása az előírásoknak megfelelő terjedelemben és mélységben megtörtént.

2.3. alapelv: Morális és jogi alapelvek

Általánosan:

A szomato-pszichoterapeuták, állampolgári kötelezettségeikhez hasonlóan követik az általános és közösségi erkölcsi-etikai viselkedési normákat. Kivételt képeznek ez alól azok a helyzetek, amelyek veszélyeztetnék a szakmai felelősség betartását, vagy csökkentenék a szomato-pszichoterapeutákba vetett bizalmat. A szomato-pszichoterapeuták elismerik, hogy működésükkel és nyilvános szereplésükkel saját szakmájuk és más pszichoterápiás szakmák megítélésére is hatással vannak.

Részletesen:

2.3.a. A szomato-pszichoterapeuták betartják saját egyesületük előírásait, és az EABP alapelveivel összhangban, tiszteletben tartják annak a szakmai gyakorlatra vonatkozó alapelveit.

2.3.b. Klienseik és a képzésbe jelentkezők között nem diszkriminálnak faji-, nemi, vallási hovatartozás, szexuális orientáció, nemzetiség, életkor, vagy fogyatékoság alapján.

2.3.c. Szakmai szerepükből fakadóan a szomato-pszichoterapeuták elutasítanak minden olyan tettet, amely sérti vagy korlátozza klienseik, illetve más érintettek emberi, jogi és/vagy állampolgári jogait.

2.3.d. A szomato-pszichoterapeuták gyakorló szakemberként, tanárként, trénerként és kutatóként tisztában vannak azzal, hogy személyes értékrendjük befolyást gyakorol kommunikációjukra, terápiás munkájukra, témaválasztásukra és arra a módra, ahogyan

előadásaik során témájukat és nézeteiket prezentálják. Érzékeny témák esetén, amelyek magukban rejtik mások megsértésének lehetőségét, felismerik és tiszteletben tartják klienseik, hallgatóik, tréningjük résztvevőinek adott témával kapcsolatos eltérő attitűdjét és személyes érzékenységét.

2. 4. alapelv: Titoktartás

Általánosan:

A szomato-pszichoterapeuták kiemelt felelősséggel bírnak annak tekintetében, hogy tiszteletben tartásuk a szomato-pszichoterápiás munkájuk során birtokukba jutott személyes információk bizalmosságát. Ezeket az információkat nem tárják fel mások előtt, kivéve olyan kivételes esetekben, amikor erre az adott személy-, vagy mások életének védelmében szükség van. A szomato-pszichoterapeuták tájékoztatják klienseiket a titoktartási kötelezettségük jogi korlátairól. A megtudott információk másokkal való megosztása alapértelmezett esetben csak az érintett írásbeli engedélyével történhet.

Részletesen:

2.4.a. Klinikai vagy konzultációs helyzetben szerzett információk, valamint gyermekek, diákok, alkalmazottak, vagy mások adatainak elemzésből származó információk felhasználására csak szakmai megbeszélés céljából és csak az érintett személy (vagy jogi képviselője) tudtával és jóváhagyásával kerülhet sor. Írásos és szóbeli beszámolóknak információ csak értékelés vagy referálás céljából kerül közzéadásra, szem előtt tartva az érintettek személyiségének védelmét. A vizsgálati és terápiás dokumentáció megőrzése, illetve megsemmisítése tekintetében a szomato-pszichoterápiás szakember a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII törvényben foglaltak szerint jár el.

2.4.b. A szomato-pszichoterapeuták szakmai publikáció, előadás vagy bármilyen más publikus közlési forma keretében csak akkor közölnek személyes információkat, ha az érintettek ehhez előzőleg megfelelő formában hozzájárultak. Gondoskodik arról, hogy a személyre, szervezetre, illetve a körülményekre vonatkozó adatokat úgy elfedje, hogy azok alapján az érintettek ne legyenek felismerhetők.

2.4.c. A szomato-pszichoterapeuták a személyes adatokat tartalmazó anyagok tárolása során is gondoskodnak a titoktartásról, illetve felkészülnek arra az esetre, ha ők maguk bármilyen okból nem tudják biztosítani a titoktartás feltételeit.

2.4.d. Gyerekekkel vagy más olyan személyekkel végzett munka során, akik bármilyen okból nem tudják adni önkéntes beleegyezésüket, a szomato-pszichoterápiás szakember kiemelten fordít gondot e személyek érdekeinek megfelelő képviselésére, valamint konzultál az érintettek közeli hozzátartozójával, törvényes képviselőjével.

2.5. alapelv: Fogyasztóvédelem

Általánosan:

A pszichoterápiás kapcsolat aszimmetrikus jellegének következtében a szomato-pszichoterápiás szakember tudatos és óvatos minden olyan helyzetben, amikor

vezetői szerepe érinti egyes személyek és csoportok integritásának kérdését. Kapcsolatait a kölcsönös megértésre és bizalomra alapozza. Részletes tájékoztatást ad a terápiás munka, oktatás vagy tréning résztvevőinek, hogy azok tájékozottan tudjanak döntést hozni a részvételükről. A részvételre, illetve a folyamatban maradásra vonatkozó kényszer etikátlan. Az előzetes szóbeli vagy írásbeli szerződésen alapuló folyamat kívül esik a kényszerítés körén.

Részletesen:

2.5.a. A szomato-pszichoterapeuták arra törekszenek, hogy ne veszítsék szem elől saját és klienseik szükségleteit, tudatosan vannak jelen az aszimmetrikus helyzetekben és nem élnek vissza a kliensek függő helyzetből adódó bizalmával. A pszichoterápia általános szabályainak megfelelően nem hoznak létre kettős kapcsolatot sem terápiás, sem kutatási, sem pedig szupervíziós helyzetben.

2.5.b. A szomato-pszichoterapeuták támogatják klienseiket abban, hogy nyíltan kifejezzék a közelséggel, illetve távolsággal kapcsolatos igényeiket és tiszteletben tartják a kliens által kijelölt határokat. A szomato-pszichoterapeuták nem használhatják fel saját érdekük érvényesítésére a klienseikhez, tanítványaikhoz, alkalmazottjukhoz fűződő kapcsolatukat. Nem vesznek részt szexuális-, gazdasági- szolgáltatás- és egoisztikus-jellegű abúzusokban, még a kliens javaslatára sem, és mindent megtesznek az ilyen jellegű visszaélések elkerülésének érdekében.

Az egyes abúzusok definíciója:

- egoisztikus visszaélés: a terapeuta a kliense kárára építi saját önbecsülését
- szolgáltatás jellegű visszaélés: a kliens (tréning résztvevő) alkalmazottként dolgozik a terapeutánál (trénernél) vagy annak intézményénél.
- gazdasági visszaélés: a terapeuta gazdasági kapcsolatot létesít a klienssel.

Amennyiben ilyen helyzetek előállnának, szupervíziós kíséretet igényel az ilyen helyzetek ezek feldolgozása.

2.5.c. Ha szomato-pszichoterapeutához harmadik személy küld klienst, a kliens felé tisztázni kell a küldő személy és a terapeuta kapcsolatának jellegét.

2.5.d. A szomato-pszichoterapeuták klienseikkel (tanítványaikkal, tréning vagy kutatás résztvevőivel) a munkát megelőzően anyagi megállapodást kötnek, amely megállapodás átlátható és a kliens érdekeit is figyelembe veszi. A szomato-pszichoterapeuták nem fizettethetnek ki és nem fogadhatnak el díjazást, amennyiben klienseiket a szakszerű ellátás érdekében továbbküldik.

2.5.e. A szomato-pszichoterápiás szakember tevékenységét legjobb tudása és meggyőződése szerint, a törvényes keretek között, az etikai kódex előírásainak betartásával végzi. Lezárja a terápiás vagy konzultációs folyamatot a pszichoterápia szabályainak megfelelően, és mihamarabb az a kliens számára nem előrevivő.

2.5.f. Amennyiben a fogyasztóvédelem szabályainak betartása valamely etikai alapelv megszegésével jár, a szomato-pszichoterápiás szakember tisztázza a szabályok és etikai

alapelvek közti konfliktus természetét, minden érintett felet tájékoztat etikai felelősségéről, és lépéseket tesz az ellentmondás feloldására.

3.1. alapelv. Szakmai kapcsolatok

Szakmai kapcsolatok

Általánosan:

A szomato-pszichoterapeuták működésük során figyelembe veszik pszichoterapeuta, pszichológus, orvos és más szakmát képviselő kollegáik szükségleteit, speciális kompetenciáját és kötelezettségeit. Tiszteletben tartják azon intézmények és szervezetek előjogait és kötelezettségeit, amelyekhez kollegáik tartoznak.

Részletesen:

3.1.a: A szomato-pszichoterapeuták ismerik a társszakmák kompetenciáit. Minden szakmai, technikai és adminisztratív lehetőséget felhasználnak annak érdekében, hogy klienseik érdekeit szolgálják. A más szakemberekkel való együttműködés hiánya nem mentesíti a szomato-pszichoterapeutát annak a felelősségétől, hogy a lehető legjobb szakmai szolgáltatást nyújtsa klienseinek. Szakmai alázatot és tapintatot tanúsít, amikor a kliensnek kiegészítő vagy alternatív segítségre is szüksége van.

3.1.b. A szomato-pszichoterapeuták ismerik azon szakmai csoportok hagyományait és tevékenységét, amelyekkel együtt kell működniük. Amikor a kliens egy másik pszichoterapeutához fordul, a szomato-pszichoterápiás szakember a kliens érdekeiket helyezi előtérbe, szem előtt tartja érzékenységét, és tekintettel van a másik terapeuta szakmai környezetére. A felmerülő kérdéseket megbeszéli, tisztázza kliensével.

X. Alapelv: Testorientált technikák használata

Általánosan:

A szomato-pszichoterápia lényeges dimenziója a testorientált technikák használata. Ezeknek a technikáknak világos diagnosztikai és/vagy klinikai pszichoterápiás céljuk van. A testorientált technikák használata az egyéb terápiás módszereken felül további sajátos készségeket és etikai tudatosságot igényel. Ilyen technikák például a légzésgyakorlatok, az ún. földeléses (grounding) módszerek, a testtartás megváltoztatása, a masszázs, a kontaktus, az érzelmkifejezés stb. A testélmények a szomato-pszichoterápia fontos részét képezik. A pszichoterápia általánosságban a klienssel közösen felépített többdimenziós megértést jelenti. A szomato-pszichoterápiában a kliens testével való kapcsolat kulcsfontosságú dimenzió. Ez magába foglalja azt is, hogy nyíltan és tisztelettel kommunikálunk a klienssel arról, hogyan alkalmazzuk ezt a dimenziót.

Részletesen:

A kliensek előzetes tájékoztatást kapnak a fizikai testet érintő technikák alkalmazásának lehetőségéről.

4. Alapelv: Nyilvános nyilatkozatok

Általánosan:

A szomato-pszichoterápiás szakember őszintén, tisztességesen és pontosan képviseli a pszichoterápia tudományát és művészetét, és így ajánlja szolgáltatásait, termékeit és publikációit. Elutasítja a félrevezetés minden formáját, nyilatkozataiban kerüli a szenzáció-hajszolást, a túlzásokat és a felületességet. Kötelességének tekinti a nagyközönség megfelelő tájékoztatását, hogy az érdeklődők meghozhassák a módszerrel kapcsolatos saját döntéseiket.

Nyilvános nyilatkozási helyzetben vagy közszereplés esetén minden esetben közli a szomato-pszichoterápiás szakember, hogy milyen minőségben, kinek a nevében (egyén, munkahely, szakma, egyház, szervezet stb.) nyilatkozik vagy cselekszik.

Részletesen:

4.a. A szomato-pszichoterápiás szakember szolgáltatásaival kapcsolatban a következő információkat adhatja meg: név, a legmagasabb igazolt végzettség, pszichoterápiás vagy más releváns szakmai közösségi tagság, cím, telefonszám, rendelési idő, a kínált pszichológiai szolgáltatások rövid listája, ezek díjával kapcsolatos információ, beszélt idegen nyelvek, valamint rövid és pontos tájékoztatás a rendelés biztosításáról. Szükség esetén az etikai normákba nem ütköző adatok is megadhatók.

4.b. A szomato-pszichoterapeuták médiamegjelenésük vagy reklámtevékenységük során felelősek azért, hogy az elhangzott információ szakmai és tudományos szempontból megfelelő színvonalat képviseljen, valamint összhangban legyen az etikai alapelvekkel.

4.c. A pszichoterápiás szolgáltatások vagy publikációk elérhetőségét hirdető tájékoztatókban és reklámokban a szomato-pszichoterapeuták szervezeti tagságuk közlésével nem tüntethetik fel magukat kedvezőbb színben, nem élhetnek vissza annak szakmai hitelével. Egyesületi tagságuk feltüntetésével nem kelthetik azt a látszatot, hogy az egyesülethez tartozás önmagában biztosítéka státuszuknak és kompetenciájuknak.

Nyilvános nyilatkozatnak számít a folyóiratban, könyvben, listákban, könyvtárakban, interneten, televízióban, rádióban, vagy más mozgókép segítségével történő kommunikáció. Ezek nem tartalmazhatnak hamis, félrevezető vagy tisztességtelen nyilatkozatokat, a következőkben felsorolt esetekre nézve:

1. félreértelmezhető információ közlése,
2. félrevezető kijelentések, amelyek az adott kontextusban releváns információnak tűnhetnek,
3. kliens ajánlása, ami a terapeuta szolgáltatásának minőségére vonatkozik,
4. olyan kijelentések, amelyek túlzott elvárásokat okozhatnak,
5. olyan kijelentések, amelyek a módszer/terapeuta rendkívüli képességére utalnak,
6. fenyegetést, szorongást keltő állítások, amelyek arra vonatkoznak, hogy ha valaki nem jut hozzá az adott szolgáltatáshoz, az állapota romlását okozhatja,
7. a kínált szolgáltatás előnyeinek feltüntetése más hasonló szolgáltatásokkal összehasonlítva,
8. közvetlen üzletszerzést célzó kijelentések.

4.d. A szomato-pszichoterapeuták nem adnak semmilyen ellenszolgáltatást, értéket a sajtó, rádió, televízió, internet vagy egyéb médiumban történő megjelenésükért. Fizetett hirdetés esetén fontos ennek egyértelmű feltüntetése. Amennyiben televízióban, rádióban vagy nyomtatásban jelenik meg a fizetett hirdetés, a közölt anyagot előzetesen a szakembernek jóvá kell hagynia. A szórólapok és közvetítések másolatait a szomato-pszichoterápiás szakember köteles megőrizni.

4.e. A szomato-pszichoterapeuták műhelyek, tanfolyamok, kurzusok, és egyéb oktatási programjaik anyagait, amennyiben egyesületi tagok, a Magyar Szomato-pszichoterápiás Egyesület vezetőségének tudomásával és jóváhagyásával készítik el. Az oktatási programok meghirdetésekor feltüntetik végzettségüket, szakmai jártasságukat/kompetenciáikat, valamint az adott kurzus bemeneti feltételeit és a részvételi díjat.

4.f. A szomato-pszichoterápiás szakember elfogadja, hogy köteles jelezni az egyesület Etikai Bizottságának, ha tudomására jut, hogy valaki a szomato-pszichoterápiás szakmát vagy az egyesületet olyan termékekkel, szolgáltatásokkal képviseli, amelyek nincsenek összhangban a jelen szakmai irányelvekkel.

4.g. A szomato-pszichoterápiás szakemberek nem közölnek a médiában olyan egyéni diagnosztikai és terápiás információkat, amelyek használata kizárólag pszichoterápiás munkában és kapcsolatban etikus.

4.h. A szomato-pszichoterápiás szakember médiában megjelenő produktumait magas szakmai és etikai színvonal jellemzi.

5. Az értékelő mérőeszközök használatának alapelvei:

Általánosan:

Mind a kutatás, mind a publikálás és a felhasználás területén a pszichoterápiás vagy pszichológiai értékelő mérőeszközök használata során a szomato-pszichoterápiás szakemberek elsődleges szempontja a kliens jóléte és érdeke. Ügyelnek arra, hogy az értékelések eredményeivel ne történhessen visszaélés. Tiszteletben tartják, hogy a kliensnek joga van tudni a kutatás eredményeiről, az értelmezések elméleti alapjairól. A szomato-pszichoterápiás szakemberek mindent megtesznek a tesztek és értékelő mérőeszközök biztonságos használatáért.

Részletesen:

5.a: Az értékelő mérőeszközök alkalmazása során a szomato-pszichoterápiás szakemberek tiszteletben tartják, hogy a kliensnek joga van – számára érthető megfogalmazásban – tájékoztatást kapni az eljárás természetéről és céljáról, hacsak korábban erre nézve nem történt más, explicit megállapodás.

5.b. A szomato-pszichoterápiás szakemberek munkájuk során biztosítják, hogy adataikkal, ezek értelmezésével és közlésével kapcsolatban ne történhessenek visszaélések.

5.c. A szomato-pszichoterápiás szakemberek nem támogatják az általánosan elfogadott és szakmailag hiteles standardok nélkül folyó oktatást pszichoterápiás és szomato-pszichoterápiás témában.

6. A kutatás alapelvei:

Általában: A szomato-pszichoterápiás szakemberek részvétele kutatási programokban önkéntes. A kutatás alanyaival a személyiségjogoknak megfelelően tisztelettel és törődéssel foglalkoznak, biztosítják azok méltóságát és jóllétét. A szakmai standardoknak megfelelően működnek. A kutatás befejezésének felmerülése esetén a kutatás alanyainak személyes érdekei prioritást élveznek a kutatás vagy a kutatást vezetőik érdekeivel szemben.

Részletesen:

6.a. A kutatás/vizsgálat tervezésénél a kutatást vezető szomato-pszichoterápiás szakember vagy intézmény/kutatók (továbbiakban kutatók) felelősek azért, hogy az adatok és eredmények értékelése etikailag is elfogadható legyen. Amennyiben a kutatás szempontjai és a résztvevők személyes érdekei között konfliktus áll elő, a kutatás vezetője köteles etikai javaslatot kérni a Magyar Szomato-pszichoterápiás Egyesület Etikai Bizottságától.

6.b. A kutatók felelőssége, hogy a kutatás egész tartama alatt, a kutatásban résztvevő egyéb szakmai csoportok (a más szakmájú munkatársak, asszisztensek, egyetemi hallgatók, alkalmazottak) is a Szakmai Etikai Kódexben (SZEK) előírtak szerint vegyenek részt a kutatási programban.

6.c. Amikor a kutatás alanyaival előzetes szerződéskötésben lefektetik az ún. „minimális-kockázat” elvét, akkor a kutatók felelőssége annak minden pontját betartani és betartatni. Szükséges lehet a kutatás alanyait informálni a várható eredményekről annak érdekében, hogy felmérhessék személyes érdeklődésüket, hozzájárulásukat.

6.d. Abban az esetben, ha a kutatásban résztvevők gyermekek vagy a megértést és/vagy kommunikációt korlátozó fogyatékkal élők, speciális védelmi eljárások, óvintézkedések szükségesek.

6.e. Amennyiben egy kutatás módszertani követelményei eltitkolást vagy megtévesztést tesznek szükségessé, a következő szempontokat kell figyelembe venni: 1. ezen technika alkalmazása arányban áll-e a várható eredmény értékével, 2. van-e alternatív megoldás, 3. biztosítható-e a vizsgálati személyek minél gyorsabb, valóság-hű tájékoztatása. Ezen technikák használata lehetőleg kerülendő.

6.f. A kutatók tiszteletben tartják az egyén szabadságát, miszerint a vizsgálati személy bármikor lemondhat a vizsgálatban való részvételről vagy kiléphet a kutatásból. Ez a lehetőség azon fölényhelyzet ellensúlyozására szolgál, miszerint bizonyos információk rejtve maradnak a kutatás érdekében. A kutatási helyzetben is érvényesek a szomato-pszichoterápiás összeférhetlenségi szabályok. A kutatás célját felülírják a személyek személyiségjogi és pszichológiai szükségletei.

6.g. A kutató óvja a vizsgálati személyeket a kutatásból eredő esetleges testi vagy lelki ártalmaktól és veszélyektől. Kivételt képez ez alól az az eset, amikor a kutatás megkezdése előtt a vizsgálati személyeket teljes körűen tájékoztatják a kutatás veszélyeiről vagy potenciális veszélyeiről, és ennek tudomásul vételét követően a résztvevők önkéntes, írásbeli hozzájárulásukat adják. Ez utóbbi esetben a kutatóknak az esetlegesen bekövetkező károokra biztosítást kell kötniük, és a résztvevőket informálni kell a kárbejelentés módjáról. A vizsgálati személyek hozzájárulása nem korlátozza törvényes jogaikat és nem csökkenti a

kutatók törvény előtti felelősségét. A kutatással együttjáró esetleges nehézségek, terhelés nem sérthetik a személy méltóságát, felelősséggel vállalt keretek között kell maradjanak és csak az összes szükséges elővigyázatossági rendszabály megtartásával alkalmazhatók.

6.h. A kutatáshoz tartozó adatgyűjtést követően a kutatók tájékoztatják a résztvevőket a kutatás céljáról, igyekezve kiküszöbölni a téves értelmezéseket. Amennyiben a tudományos célkitűzés és a résztvevők személyes érdekei egyensúlyba hozhatók, van lehetőség az információk késleltetésére, a következmények figyelemmel kísérése mellett.

6.i. A kutatási eljárások során kialakuló káros következmények felismerése és ezek kiküszöbölése – beleértve a hosszú távú hatásokat is – a kutatók felelőssége.

6.j. A személyes és pszichológiai adatok védelmének elve a kutatás során is érvényes – amennyiben erről nincs más előzetes, írásbeli megállapodás. A kutatási terv része egy védelmi-bizalmi terv, amelyről a kutatók gondoskodnak, és ezt a résztvevőkkel előzetesen megismertetik.

7. Az Etikai Bizottság eljárásrendje:

7.1. Bevezetés:

Etikai eljárás kizárólag a Magyar Szomato-pszichoterápiás Egyesület tagjával szemben kezdeményezhető.

Az Etikai Bizottság (EB) kizárólag írásban benyújtott kérdésekkel és panaszokkal foglalkozik. Az EB elegendő időt szán az ügyek tanulmányozására, meghallgat minden érintett felet, beleértve az etikai eljárás alá vont tagot is. A meghallgatás során független jegyzőkönyvvezetőt alkalmaz. A Magyar Szomato-pszichoterápiás Egyesület céljait és hírnevét érintő kérdésekben maga is kezdeményezhet etikai vizsgálatot.

7.2. Bizalmi alapelv

Az EB-hoz beérkező minden információ bizalmasan kezelendő, nem osztható meg más személyekkel, intézményekkel. Ez alól kivételt képez, ha jogi eljárás elindítására van szükség egy etikai ügy során. Az EB saját jogon dönt az információk további felhasználásával kapcsolatban. Amennyiben az EB szükségesnek tartja a Magyar Szomato-pszichoterápiás Egyesület vezetőségének bevonását az ügybe, erről az érintett feleket előzetesen tájékoztatja. Az EB elnöke kérheti egy adott ügyvel kapcsolatban a Magyar Szomato-pszichoterápiás Egyesület elnöksége által jóváhagyott etikai szakértő bevonását a titoktartási elvek tiszteletben tartása mellett. A felkért szakértő függetlensége és semlegessége a bevonás alapvető kritériuma.

7.3. Hatáskör elve: Az EB csak a Magyar Szomato-pszichoterápiás Egyesület tagjaira vonatkozó panaszokkal jogosult foglalkozni, olyan 5 évnél nem régebbi eseményekkel, amelyek közvetlenül a sértett féllel történtek meg.

Bár az EB harmadik féltől származó panaszok alapján nem indíthat eljárást, szívesen fogad egyesületi kollégáktól származó információkat és kérdéseket etikai ügyekben. Az EB tájékoztatja a bejelentőt, hogy saját hatáskörben kezelheti-e a kérdést, tájékoztatással, és ha igen, milyen módon. Amennyiben az EB jelentős mennyiségű információval rendelkezik egy

ügy kapcsán, konkrét panasz nélkül is vizsgálatot indíthat, pl. ha legalább 3 egyesületi tagtól írásos bejelentés érkezik egy egyesületi tag ismételt etikai vétségeiről.

7.4. Működés formai oldala:

7.4.a. Az EB nem vizsgálhat olyan panaszt, amelyben bármely tag személyesen érintett.

7.4.b. Az EB a beérkező panaszokra 30 napon belül reagál, értesítést küld a kivizsgálás megkezdéséről, és arról, hogy az eljárás alá vont tagot is értesítette. Megállapíthatja a panasz megalapozatlanságát is, és ez esetben információval szolgál arra vonatkozóan, hogy a panaszos milyen intézményhez fordulhat. Amennyiben a panasz a szomato-pszichoterápiás etikába ütköző esetnek bizonyul, erről is értesítést küld minden érintett fél számára.

7.4.c. A meghallgatások során független jegyzőkönyvvezetőt alkalmaz, akire ugyancsak érvényesek a titoktartási kötelezettségek. A jegyzőkönyvet a meghallgatott fél a helyszínen elolvassa és kézjeggyével látja el.

7.4.d. Az etikai eljárás befejezését követően értesíti az érintett feleket döntéséről, tájékoztat arról, hogy milyen etikai vétség került megállapításra, és közli ennek szankcióját.

7.4.e. Az EB a taglétszám függvényében teljes egyetértésben (3 tagú EB) vagy szavazattöbbség alapján (3-nál nagyobb taglétszámú EB) hozhatja meg döntését. Egyenlő szavazatarány esetén az elnök szava dönt.

7.4.f. Az EB döntése ellen 30 napon belül panasszal lehet élni a Szomato-pszichoterápiás Egyesület vezetőségénél, amely másodfokon eljárni jogosult. Az Etikai Bizottsághoz küldi az ügyet, vagy saját jogkörben egy alkalmi, Ügydöntő Etikai Bbizottságot hoz létre. Ez utóbbiak döntését az EB is köteles elfogadni.

7.5. A működés tartalmi oldala:

7.5.a. Az EB írásbeli információt gyűjt a panasz sajátosságairól, a korábbi megoldási próbálkozásokról. Amennyiben az érintett felek közötti éles érdekellentét ezt indokolja, további adatok gyűjtéséhez, mediációs eljárás igénybevétele szükséges, melynek költségét az érintett felek viselik. Amennyiben a mediáció megghiúsul, és nincs mód beszerezni a szükséges információkat, akkor az EB ejtheti az ügyet.

7.5.b. A kivizsgálás során figyelembe kell venni az eljárás alatt álló tag etikai vétség előtti-, alatti-, és utáni motivációit, tudását, cselekedeteit és érzelmi beállítódásait annak érdekében, hogy a vétség okai napvilágra kerüljenek.

7.5.c. Kiszabható szankciók elvi megfontolásai:

A szankciók arra hivatottak, hogy javítsák az eljárás alatti tag önvizsgálatát, és kifejezzék az Egyesület bizalmát a tag irányában. Az EB működését azon elv hatja át, hogy az Egyesület minden tagja megbízható kolléga és munkatárs lehessen. Törekszik az etikus szakmai működés helyreállítására, a szakmai bizalom megőrzésére. Ennek érdekében az EB működése oktatási feladatot is ellát.

7.5.d. Kiszabható szankciók:

1. **Írásbeli megrovás:** Kisebb súlyú szabályszegés esetén írásbeli megrovás alkalmazandó, melyben az érintett etikai kérdéseket is leírjuk.
2. **Közvetítői (mediációs) eljárás elrendelése:** Súlyosabb esetekben az EB dönthet úgy, hogy mediátor bevonásával kezeli az ügyet. A mediátor kiválasztásában előjoga van. A mediációs fázisban az eljárás alá vont tag felfüggeszti tevékenységét és fizeti a mediáció költségeit.
3. **Szupervízióba utalás.** Az EB dönthet úgy, hogy szakmai korrekcióra szorul a vétkes fél, ez lehet oktatás, szupervízió vagy személyes terápia. Ilyenkor a szupervízor/terapeuta megválasztásában előjoga van. Amíg a korrekciós folyamat zajlik, az érintett fél nem folytathatja szomato-pszichoterápiás tevékenységét, ilyenkor a kliens számára a Magyar Szomato-pszichoterápiás Egyesület képzett terapeutáit ajánlja. Amennyiben a panaszolt szupervízor szakmailag problémás kapcsolatot alakított ki, abban az esetben is szükséges ezt felfüggeszteni, ha a szupervízor kliense azt folytatni kívánja.
4. **Kizárás az Egyesület tagjainak sorából.** A kizárás súlyos vétség esetén alkalmazható és nem végleges. Feltétlenül kizárás alkalmazandó a következő esetekben: 1. szándékos bűncselekmény történt, 2. a vétség álcázási, letagadási kísérlete.

Amennyiben a közgyűlés elfogad egy fellebbezést az EB döntésével szemben egy tag kizárásáról, vagy az EB ebbéli döntése ellen szavaz, a közgyűlés vagy egy jogilag és szakmailag megfelelő személyt kér fel döntőnek az Egyesületen kívülről az eset felülvizsgálatára vagy fordulhat az EABP Etikai Bizottságához segítségért. A döntés a felekre és az EB-re nézve kötelező érvényű.

Az Etikai Bizottság állásfoglalásai nyilvánosságra hozhatók.

Az Etikai Bizottság legalább ötévente felülvizsgálja az Etikai Kódexet. A benyújtott változtatási javaslatokat az egyesület vezetőségének nyilvánossága előtt kell megvitatni.

[1] Szomato-pszichoterápiás szakembernek számít minden olyan egyén, aki a Magyar Szomato-pszichoterápiás Egyesület által szervezett valamely képzést elvégezte. Az Szakmai Etikai Kódex ugyanakkor már a képzésben résztvevő képződőre is vonatkozik a képzés megkezdésétől.

[2] Magyar Szomato-pszichoterápiás Egyesület Szervezeti és Működési Szabálya (SZMSZ) és Magyar Pszichoterápiás Tanács Etikai kódexének iránymutatásai szerint.